

Sociaal-Economische Raad
T.a.v. de voorzitter van de CCA
Postbus 90405
2509 LK DEN HAAG

Datum - 5 NOV. 2019
Betreft Adviesaanvraag directe import

Geachte Commissie,

Hierbij zend ik u een adviesaanvraag aan de Commissie
Consumentenaangelegenheden (CCA) over directe import uit derde landen.

Directe import

Nederlandse consumenten kopen steeds vaker producten bij producenten buiten de EU (hierna: derde landen), via een webwinkel of een online platform. Deze aankopen komen vaak in individuele verzendingen en rechtstreeks, dus zonder tussenkomst van een importeur en/of distributeur, bij de consument terecht. We noemen dit hierna directe import.

Directe import is een actueel onderwerp, waar veel aandacht aan wordt besteed, zowel door maatschappelijke organisaties^{^^} als de politiek[^]. Directe import heeft een aantal positieve gevolgen voor met name consumenten, waaronder een groter en breder aanbod, innovatieve producten en concurrerende prijzen. Maar directe import heeft ook een aantal keerzijdes.

Het bedrijfsleven ondervindt nadelige gevolgen van het ontbreken van een gelijk speelveld tussen ondernemers binnen Europa en daarbuiten.* De laatstgenoemde groep kan producten vaak voor lagere prijzen aanbieden. Eén van de redenen hiervoor kan zijn dat producten niet voldoen aan de regels op het gebied van productveiligheid en consumentenrechten.

Voor consumenten geldt bij directe import:

- Minder zekerheid dat de direct geïmporteerde producten aan de Europese veiligheidseisen voldoen; er is namelijk geen importeur of distributeur gevestigd in de EU die hierop aan te spreken is;
- Ondernemers die zich richten op de Europese of Nederlandse markt, moeten zich houden aan hier geldende consumentenrechten. Deze rechten, zoals het retourrecht, bedenktijd en garantie, worden vaak niet nageleefd;

^{*} Consumentengids mei 2019, p. 39-43 ('Shoppen in China; Als je van een gokje houdt').

[^] <https://www.detailhandel.nl/a//speerpunten/Digital-tevel-playing-field-juli-2019-def-versie-17-NL.pdf>

^{^^} zie hiervoor ook mijn brieven aan de Tweede Kamer van respectievelijk 3 juli en 2 oktober 2019 in reactie op vragen en vervolgvragen van de leden Wörsdörfer en Van Haga over het bericht "Chinese webgigant AiiExpress in strijd met Europese regels".

* Idem.

- Het afdwingen van hun rechten is volledig afhankelijk van de medewerking van de verkoper.

De Consumentenbond geeft aan dat veel consumenten de risico's aanvaarden als zij producten uit – in dit geval – China kopen.⁵ Vanwege de Btw-vrijstelling kopen consumenten vaak producten van minder dan €22. Consumenten zijn over het algemeen tevreden, ook met de klachtafhandeling.

Handhaving

Het toezicht op de naleving door ondernemers uit derde landen van de productveiligheidsregels en de consumentenrechten kent een aantal praktische en juridische problemen⁶.

Productveiligheid

Bij 'klassieke' import, waarbij producten van buiten de EU (vaak) in bulk worden ingevoerd door een importeur, kunnen toezichthouders⁷ steekproefsgewijs aan de grens, maar ook bij de importeur of in de winkel controles uitvoeren. Bij directe import is de enige mogelijkheid om onveilige producten te onderscheppen om, in samenwerking met de Douane, aan de grens (vaak individuele) pakketjes open te maken. De mogelijkheden hiertoe zijn beperkt. Een groot deel of alle pakketjes controleren vergt een enorme handhaving capaciteit en zou bovendien voor consumenten en ondernemers ernstige vertragingen in de toeleveringsketen opleveren.

Toezichthouders hebben daarnaast op dit moment geen mogelijkheid om een producent uit een derde land aan te spreken op een overtreding van de productveiligheidsregels. Met de inwerkingtreding van de nieuwe verordening voor markttoezicht (zomer 2021) krijgen markttoezichthouders hiervoor overigens meer mogelijkheden.⁸

Consumentenrechten

Bedrijven die zich richten op de Nederlandse markt zijn verplicht om zich te houden aan de Europese en Nederlandse consumentenrechten, zoals de regels rond bedenktijd en garantie. In de praktijk is het voor de toezichthouder Autoriteit Consument en Markt (ACM) lastiger om naleving van deze rechten af te dwingen bij bedrijven buiten de EU. De ACM kan, eventueel samen met Europese collega toezichthouders, sancties opleggen aan verkopers die zich richten op de Europese markt en de Europese consumentenrechten niet naleven. Voor ondernemers buiten de EU is de ACM echter meer afhankelijk van de medewerking van het desbetreffende bedrijf en eventueel de autoriteiten in het land van vestiging van het bedrijf.

Inzet

Ik wil dat de belangen van Nederlandse ondernemers en consumenten gewaarborgd blijven in het licht van de groeiende rol van directe import uit derde

⁵ Zie noot 1.

⁶ Zie noot 3.

⁷ In Nederland zijn de toezichthouders op productveiligheid: Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA), Agentschap Telecom (AT), Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW) en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ).

⁸ Verordening (EU) 1020/2019.

Chief Economist

Ons kenmerk
CE / 19237890

landen. Om consumenten bewuster te maken van de nadelige effecten van directe import start ik in november 2019 met een voorlichtingscampagne. Naast voorlichting ben ik voornemens op Europees niveau aandacht te vragen voor de rol en verantwoordelijkheden van platforms die rechtstreekse verkoop door producenten uit derde landen aan consumenten faciliteren.

Adviesaanvraag

De adviesvraag ziet op een drietal punten:

1. Welke concrete mogelijkheden ziet de CCA, aanvullend op de inzet van de overheid, voor het bedrijfsleven en consumentenorganisaties om het gelijke speelveld, de consumentenrechten en de productveiligheid te bevorderen, naast het beter informeren van consumenten over de gevolgen van directe import?
2. Wat zijn volgens de CCA noodzakelijke en/of wenselijke ontwikkelingen in het Nederlandse en Europese beleid en toezicht op de productveiligheid en consumentenrechten in het licht van het groeiende aantal producten dat door directe import de Europese Unie binnenkomt?
3. Welke (juridisch bindende) verantwoordelijkheden in Europees verband voor platforms komen volgens de CCA in aanmerking ten aanzien van het bevorderen van de productveiligheid en consumentenrechten, als deze platforms rechtstreekse verkoop uit derde landen aan consumenten faciliteren?

Ik zie uw advies graag uiterlijk in april 2020 tegemoet.

Hoogachtend,

mr. drs. M.C.G. Keijzer
Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat